

Nationale Veiligheidsstrategie

Nationale **Veiligheidsstrategie**

Inhoud

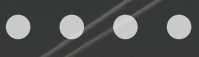
Voorwoord	7
<hr/>	
België in de wereld	8
<hr/>	
Vitale belangen	10
<hr/>	
Dreigingen en risico's	12
<hr/>	
Strategische krachtlijnen	18
<hr/>	

SAFETY

EVER GREAT

Voorwoord

Veiligheid is het fundament van onze vrijheden en onze welvaart. In geopolitiek en economisch woelige tijden is het de eerste verantwoordelijkheid van de overheid om die veiligheid te waarborgen.

België wordt vandaag geconfronteerd met tal van bedreigingen die elkaar vaak versterken: een oorlog op ons eigen continent, de buitengrenzen van Europa die onder druk staan, de impact van de georganiseerde misdaad, hybride inmenging door statelijke en niet-statelijke actoren, terrorisme en extremisme, cyberaanvallen en strategische afhankelijkheden.

Deze uitdagingen raken rechtstreeks aan onze vitale belangen.

Veiligheid, vrijheid en welvaart zijn nooit vanzelfsprekend.

Daarom is een duidelijke Nationale Veiligheidsstrategie noodzakelijk. Hierin wordt het uitgangspunt beschreven om onze strategische belangen te verdedigen.

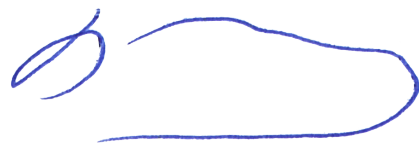
Om onze waakzaamheid en weerbaarheid te versterken, investeren we in defensie, veiligheid en de bescherming van onze democratische rechtsstaat.

We hebben ook sterke bondgenootschappen nodig. De NAVO blijft de hoeksteen van onze collectieve verdediging. Een doeltreffende Europese samenwerking komt daarenboven onze slagkracht en soevereiniteit ten goede.

Ook in eigen land moeten we samen waken over onze veiligheid. Overheden, inlichtingen- en veiligheidsdiensten, justitie, defensie, het bedrijfsleven en de samenleving dragen daar elk toe bij. Met deze strategie kiest België voor gedeelde verantwoordelijkheid.

De veiligheid, en daarmee de vrijheid en de welvaart, van alle burgers van dit land staat duidelijk voorop.

Bart de Wever
Eerste Minister

België in de wereld

In een steeds meer gefragmenteerde internationale context, gekenmerkt door het einde van een lange periode van vrede in Europa, een steeds toenemende druk op de wereldhandel, de heropleving van invloedssferen en een ondermijning van het internationaal recht en multilaterale instellingen, wordt België geconfronteerd met beslissende keuzes op het vlak van veiligheid en strategische positionering.

Onze visie op nationale veiligheid wordt bepaald door de bescherming van onze belangen en door goed voor ogen te houden wie we zijn en welke waarden we belangrijk vinden, zoals het respect voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, de rechtstaat en de mensenrechten. Deze waarden vormen niet alleen ons intern kompas, maar zijn eveneens een leidraad voor ons optreden in het buitenland, onder meer doorheen onze diplomatieke inspanningen, de internationale samenwerking en bijdrage aan de stabiliteit en conflictpreventie.

België is een land waar fundamentele rechten worden gevrijwaard en beschermd, met een historisch gegroeide eigen institutionele en politieke structuur. Het is een open en meertalige samenleving, uitgesproken creatief en cultureel divers, gevormd door zowel emigratie als immigratie. Naast een omvangrijke diaspora herbergt ons land belangrijke gemeenschappen van Europese en niet-Europese origine. Deze maatschappelijke rijkdom gaat samen met een uniek sociaaleconomisch model dat streeft naar een billijke verdeling van de welvaart.

Door zijn geografische positie is België een geopolitiek- en handelsknooppunt dat heeft ondervonden hoe kwetsbaar het kan zijn, fysiek en ook online, in tijden van internationale spanningen. Na twee Wereldoorlogen was België een voortrekker van multilaterale integratie, in het bijzonder de Benelux Unie, de Europese Unie (EU) en de internationale rechtsorde. Als stichtend lid heeft België zijn lot op unieke wijze verbonden met dat van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) voor de bescherming van zijn bevolking en territorium, en met de EU voor zijn welvaart, zijn veiligheid en de verdediging van zijn waarden in de wereld. België heeft steeds geïnvesteerd in multilaterale samenwerking binnen de Verenigde Naties, maar ook onder meer in de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), voor stabiliteit en vrede in het noordelijk halfrond. Voor België, dat specifiek een rol van bruggenbouwer beoogt, brengt dit naast rechten en kanalen voor invloed ook plichten en verantwoordelijkheid met zich mee.

België herbergt de hoofdkwartieren van de NAVO en de EU, wat een specifieke verantwoordelijkheid als betrouwbare partner met zich meebrengt. Brussel is bovendien de hoofdstad met de grootste internationale diplomatieke gemeenschap in de wereld, met meer dan 300 buitenlandse diplomatieke missies en 120 internationale organisaties en vertegenwoordigingen.

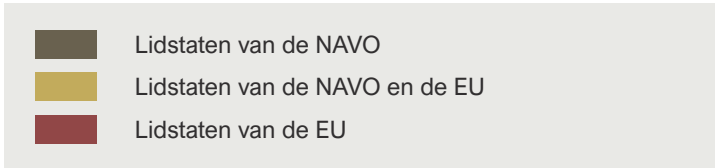
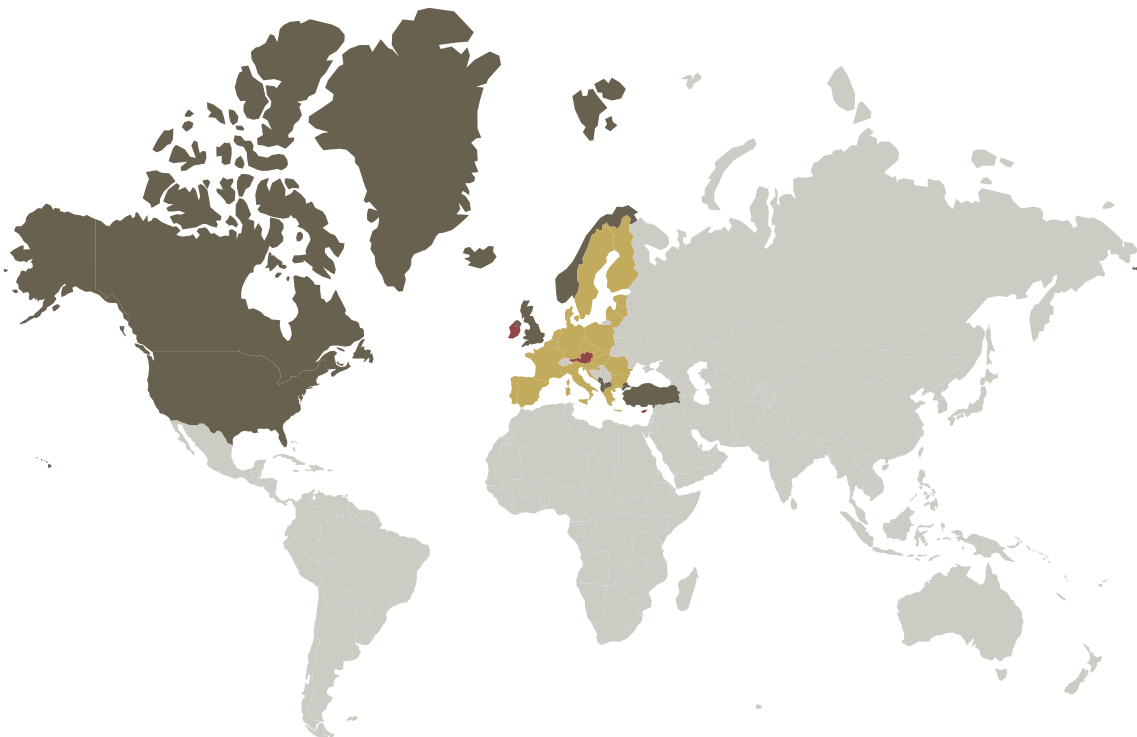
België is een land dat om duidelijk strategische redenen resoluut naar buiten gericht is en veel belang hecht aan het aangaan van duurzame en wederzijds voordelige partnerschappen in alle regio's van de wereld. In een context van geopolitieke fragmentatie en toenemende concurrentie versterkt België zijn kernpartnerschappen en ontwikkelt het nieuwe allianties met het oog op de diversificatie van zijn relaties.

Als krachtige, vrije en open economie is België in sterke mate afhankelijk van buitenlandse handel, die goed is voor maar liefst 85% van het bbp en naar schatting een kwart van de jobs, rechtstreeks en onrechtstreeks. Innovatie, onderzoek en ontwikkeling en hooggekwalificeerde expertise zijn drijvende krachten voor ons concurrentievermogen. België is binnen Europa een belangrijk knooppunt voor energie, industrie, financiën, transport (inclusief militaire mobiliteit), logistiek en communicatie. Onze infrastructuur en vooral onze zeehavens spelen daarin een belangrijke rol. Op wereldvlak behoort België tot de top 20 van exportlanden. Buitenlandse bedrijven zijn van hun kant goed voor een op de vijf jobs. Internationale handel en investeringen zijn dus van groot belang voor onze economie en welvaart. Dit is ook het geval voor de Europese interne markt, die met zijn vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten bijna twee derde van onze export absorbeert.

Nochtans is het belangrijk te beseffen dat onze verwevenheid met het buitenland kwetsbaarheden met zich mee kan brengen in een context waarin economische afhankelijkheden gebruikt kunnen worden voor geopolitieke doeleinden. Daarnaast zijn onze economie en overheden in steeds toenemende mate gedigitaliseerd en daardoor afhankelijk van veilige en betrouwbare communicatienetwerken.

Parallel hanteert België een realistische en proportionele benadering, waarbij principes worden vertaald in haalbare en doeltreffende maatregelen, rekening houdend met de beschikbare middelen, internationale partnerschappen en concrete risico's. Nationale veiligheid vereist immers zowel normatieve richting als operationele effectiviteit.

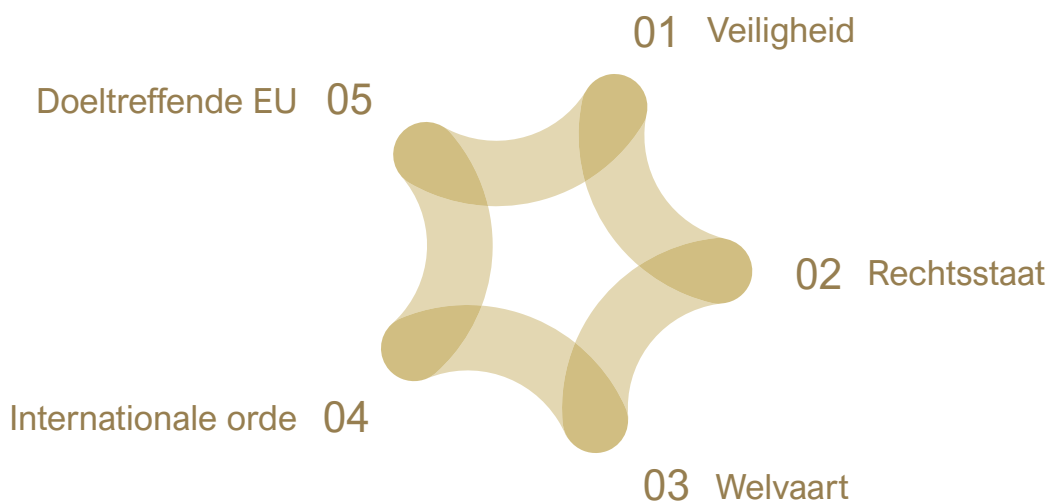
België benadert nationale veiligheid op geïntegreerde wijze, namelijk als een samenhangend geheel waarin interne en externe veiligheid, civiele en militaire instrumenten, fysieke en digitale dimensies, evenals nationale, Europese en multilaterale verantwoordelijkheden samenpassen. Vanuit dit normatieve kader wordt in de volgende hoofdstukken uiteengezet hoe België zijn rol en verantwoordelijkheden in een veranderende veiligheidsomgeving verder vormgeeft.

Vitale belangen

Belangen zijn vitaal als ze fundamenteel zijn voor de veiligheid, de welvaart en het welzijn van onze samenleving. Dat wil zeggen dat de aantasting van deze belangen, van interne of externe oorsprong, de essentie van onze samenleving bedreigt. Het zijn belangen die wij, als samenleving, te allen tijde bereid moeten zijn te beschermen, ook al kan dat betekenen dat we offers moeten brengen.

Deze belangen zijn gelijkwaardig en vormen een coherent geheel. Schade aan een van deze belangen heeft gevolgen voor de andere. De nationale veiligheid van België wordt bedreigd wanneer een of meerdere van de volgende vitale belangen in het gedrang komen:

01 Garanderen van de veiligheid van onze medeburgers, de territoriale integriteit en de soevereiniteit

De bescherming van de bevolking en het grondgebied tegen ernstige bedreigingen is een kerntaak van de overheid. Deze bescherming strekt zich ook uit buiten onze landsgrenzen en geldt ook in de digitale ruimte. De soevereiniteit van ons land moet gevrijwaard blijven, wat betekent dat we zelfstandig beslissen over binnen- en buitenlandse aangelegenheden, zonder inmenging van buitenaf. Dit belang is onlosmakelijk verweven met onze nationale weerbaarheid en met een daadwerkelijke samenwerking, vooral binnen de EU en de NAVO, met buurlanden en bondgenoten. De NAVO blijft de hoeksteen van onze collectieve verdediging.

02 Behouden van de verworvenheden van de rechtsstaat en de daaraan verbonden waarden

De rechtsstaat, garant voor de suprematie van het recht, vormt het fundament van elke democratische samenleving. Ze bestaat en functioneert dankzij een goed opgebouwd en werkend institutioneel kader. De federale overheid en de deelstaten nemen hierbij volwaardig deel aan het functioneren van de instellingen. De rechtsstaat ziet toe op de scheiding der machten, waarborgt de eerbiediging van de fundamentele vrijheden en rechten van elk individu en garandeert een onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak. De geloofwaardigheid van de openbare instellingen, federaal, regionaal en lokaal, hangt af van de effectieve toepassing ervan. De overheden dragen de verantwoordelijkheid voor stabiliteit, vrijheden en goed functionerende instellingen, met een sociaal contract dat de burger betreft en zorgt voor een adequaat niveau van publieke voorzieningen. Het belang van het sociaal contract in onze samenleving is van onschatbare waarde: het verbindt alle burgers en biedt een duidelijk sociaal perspectief. Het is daarom een onmisbaar element van sociaaleconomische stabiliteit.

03 Waarborgen van de economische welvaart, de economische veiligheid en de leefbaarheid van het land

Onze welvaart hangt in de eerste plaats af van ons concurrentievermogen. Het efficiënt functioneren van onze open economie rust op een sterk nationaal en internationaal gereguleerd kader. Dit is nauw verbonden met een solide euro, een stabiel financieel en afdoende financiële draagkracht van de EU. Dat kader moet sociale en ecologische normen bevatten waarin economische uitwisselingen zich op duurzame wijze kunnen ontwikkelen, met als doel de verbetering van de levenskwaliteit van de bevolking in een markteconomie. De bescherming van deze normen is essentieel, net als de fysieke, economische en digitale bescherming van vitale infrastructuur en activa, ook die van investeringen in het buitenland. Voor een land met beperkte grondstoffen is de verzekering van robuuste en veerkrachtige aanvoerketens, inclusief die van energie, en de veiligheid en controle van goederenstromen daarbij essentieel. Binnen onze innovatieve kenniseconomie zijn wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen eveneens van vitaal belang.

Daarnaast vormt ook de bescherming van onze leefomgeving een wezenlijk onderdeel van de nationale veiligheid. Onze leefomgeving voorziet in de basiselementen voor het menselijk bestaan en vereist daarom doeltreffende bescherming. Het behoud van natuurlijke leefomgevingen en hulpbronnen, evenals het beheer van de gevolgen van klimaatverandering, zijn essentieel voor de gezondheid van de bevolking, de veiligheid van infrastructuur en de sociale en economische stabiliteit van ons land.

04 Bevorderen van de internationale orde gesteund op internationaal recht en multilaterale omkadering

België is sterk internationaal geconnecteerd: op economisch, politiek, gerechtelijk, sociaal, digitaal en veiligheidsgebied. Door die openheid naar de wereld en de toegenomen verwevenheid van interne en externe veiligheid, is ons land sterk afhankelijk van het goed functioneren van het internationale systeem. Het beschermen en promoten van een open en stabiele internationale orde, gebaseerd op multilaterale samenwerking, respect voor internationale handelsregels en de fundamentele beginselen van het Handvest van de VN en het internationaal recht, is cruciaal. Zonder de VN, multilateralisme en het respect voor regels en gedeelde principes geldt enkel het recht van de sterkste, ten nadele van landen zoals België, van onze rechtsopvatting en van de waarden die ons dierbaar zijn. Daarom zijn, in een onstabiele internationale omgeving, onze allianties en de invloed die we uitoefenen doorheen gemeenschappelijke instellingen onmisbaar.

05 Uitbouwen van een doeltreffende Europese Unie

Voor België is een doeltreffende Europese Unie geen louter extern beleidskader, maar een essentieel onderdeel van zijn soevereine handelingsvermogen. De Europese Unie vormt het kader waarbinnen België een substantieel deel van zijn soevereiniteit uitoefent en zijn vitale belangen beschermt. Via gedeelde bevoegdheden op EU-niveau versterkt België zijn capaciteit om zijn veiligheid, welvaart en strategische autonomie te vrijwaren.

Een sterke Europese Unie biedt een krachtig instrument om de Belgische belangen wereldwijd te verdedigen: het is door ons gezamenlijk gewicht dat we kunnen wegen op het internationale toneel.

Dreigingen en risico's

België wordt, net als andere landen, blootgesteld aan een breed scala van dreigingen en risico's die onze vitale belangen kunnen schaden.

De veiligheidsomgeving waarin België zich beweegt, wordt gekenmerkt door een fragmentatie van de internationale orde. Grootmachtencompetitie, de terugkeer van interstatelijk conflict in Europa, geo-economische rivaliteit, versnelde technologische ontwikkelingen, klimaatverandering en demografische en maatschappelijke spanningen werken op elkaar in en versterken elkaars impact. Deze structurele trends vergroten bestaande kwetsbaarheden en creëren nieuwe dreigingen voor staten en samenlevingen.

● Terugkeer van gewapend conflict in Europa

De Russische agressie tegen Oekraïne markeert de terugkeer van gewapend conflict tussen staten op het Europese continent en ondermijnt fundamentele principes van het internationaal recht. Het verbod op "dreiging met of gebruik van geweld tegen de territoriale integriteit of politieke onafhankelijkheid van enige staat" wordt met de voeten getreden. Rusland beschouwt zichzelf in conflict met het Westen en combineert militaire middelen met agressieve hybride acties tegen Europese landen. Dit verhoogt het risico op escalatie en directe confrontatie met de Europese landen aanzienlijk. Dreigen met het gebruik van kernwapens, evenals een uitgesproken antiwesters discours ondersteund door desinformatiecampagnes en de toenaderingen tussen Rusland en bepaalde regimes zoals die van Iran, Noord-Korea en verscheidene landen in de Sahel, versterken deze risico's.

● Rivaliteiten tussen grootmachten

De dreigingen van statelijke actoren behoren tot de meest urgente uitdagingen voor de Belgische en Europese veiligheid. Ze moeten worden begrepen tegen de achtergrond van de rivaliteiten tussen grootmachten, de heropleving van invloedssferen en de erosie van de internationale rechtsorde. De wereld evolueert naar een multipolaire orde waarin grootmachten zoals de Verenigde Staten, China en Rusland hun belangen vaak via competitie en rivaliteit nastreven, terwijl de Europese Unie haar beleid primair baseert op samenwerking, multilaterale kaders en gedeelde regels.

De toegenomen rivaliteit tussen grootmachten vertaalt zich in een breed spectrum aan dreigingen, gaande van conventionele militaire macht, hybride acties die bewust onder de drempel van detectie en attributie blijven, tot de proliferatie van massavernietigingswapens.

● Terrorisme en extremisme

De terroristische en extremistische dreiging in België is het afgelopen decennium aanzienlijk complexer geworden. Instabiliteit, fragiliteit en gewapende conflicten in regio's zoals het Midden-Oosten en de Sahel creëren blijvende voedingsbodems voor radicalisering, gewelddadig extremisme en transnationale terroristische netwerken. Deze internationale dynamieken hebben ook indirecte gevolgen voor Europa en België, die

zich uit in de instrumentalisering van migratiestromen, de rekrutering van buitenlandse strijders in conflictgebieden en ideologische beïnvloeding online. Binnenlands worden deze dreigingen versterkt door maatschappelijke polarisatie, sociaaleconomische ongelijkheden en het verlies aan vertrouwen in instellingen.

De jihadistische dreiging blijft evenwel de belangrijkste in België. De ideologie van groepen zoals Islamitische Staat of Al-Qaida is zeer aanwezig. De exogene dreiging blijft een aandachtspunt, met gevoelige geografische gebieden zoals het Midden-Oosten, Centraal-Azië, de Sahel, West-Afrika en de Hoorn van Afrika. De strategie van jihadistische bewegingen richt zich voornamelijk op online radicalisering, die zowel minderjarigen als volwassenen kan raken. De dreiging van geavanceerde en gecoördineerde aanvallen door een gecentraliseerde organisatie heeft plaatsgemaakt voor individuen die in ons land geradicaliseerd raken en gewelddaden proberen te plegen (endogene dreiging).

Extremisme, of het nu religieus of ideologisch is, vormt een bedreiging voor de democratische rechtsstaat en de maatschappelijke cohesie. Het optreden van extremistische groeperingen kan bovendien leiden tot druk op en inperking van de democratische meningsuiting, onder meer door intimidatie, dreiging of geweld ten aanzien van politieke tegenstanders, mandatarissen, journalisten of burgers. De digitale dimensie, voornamelijk radicalisering via sociale netwerken, alsook de verjonging van geradicaliseerde actoren, zijn beide belangrijke aandachtspunten.

Het merendeel van de activiteiten van extreemrechtse bewegingen richt zich op de verspreiding van hun ideologie waarbij ze massaal gebruik maken van het internet voor hun propaganda. De meest gewelddadige dreiging gaat uit van de online accelerationistische subcultuur, die meent haar doelstellingen te kunnen bereiken door aanslagen te plegen tegen minderheden.

Bewegingen van extreemlinks richten hun acties voornamelijk op vandalisme, rebellie en het intimideren van politieke tegenstanders. Deze gewelddadige acties, evenals de intrinsieke legitimatie van het gebruik van geweld als actiemiddel, vormen een permanent aandachtspunt.

Nieuwe fenomenen zoals anti-establishmentdenken of gewelddadig nihilisme moeten eveneens in aanmerking worden genomen. De online dimensie, polarisatie en desinformatie spelen hierbij een belangrijke katalyserende rol.

● **Opkomst van autoritarisme**

Democratie kent een globale terugval. Autoritaire regimes beschouwen de ondermijning van maatschappelijke weerbaarheid, democratische instellingen en het vertrouwen van burgers als legitieme instrumenten van buitenlands beleid. Dit draagt vaak bij aan polarisatie binnen samenlevingen, waarbij sociale spanningen worden vergroot en het vertrouwen tussen groepen onder druk komt te staan. Parallel aan de opkomst van autoritarisme neemt ook agressief nationalisme toe, wat de concurrentie en rivaliteit tussen staten aanscherpt, onder meer in Europa en de Verenigde Staten.

● **Toegenomen gebruik van hybride activiteiten**

Hybride dreigingen omvatten onder meer desinformatiecampagnes in de media (met name op sociale netwerken), sabotageactiviteiten (bijvoorbeeld gericht tegen militaire infrastructuur of onderzeese kabels), spionage, economische druk (ongewenste overdracht van vaardigheden en kennis) en cyberoperaties. Ze worden gepleegd door statelijke of private actoren zoals criminele of extremistische organisaties die ertoe gebracht kunnen worden om samen te werken.

België kan in het bijzonder, als gastland van de Europese instellingen en van politieke en militaire hoofdkwartieren van het Atlantisch Bondgenootschap, het doelwit worden van deze destabiliserende activiteiten.

Een bijzonder aandachtspunt is buitenlandse inmenging in onze Europese en nationale democratische mechanismen. Wanneer externe actoren onze besluitvormingsprocessen trachten te beïnvloeden, bijvoorbeeld door misleidende informatie, compromitterende informatie, corruptie of andere middelen, kan dit ons democratisch bestuur ernstig verzwakken en daarmee blijvende schade toebrengen aan onze vitale belangen.

Een overstijgend element dat deze dreigingen versterkt, is de toenemende polarisatie van onze samenleving. Desinformatie, ook wanneer deze wordt gebruikt voor inmenging, speelt een sleutelrol in dit proces. Desinformatie wordt door deze actoren aangewend om valse of bevooroordeelde informatie te verspreiden, de kloof tussen "zij en wij" te vergroten en bepaalde groepen kwetsbaarder te maken, zodat ze ontvankelijker worden voor extremistische of gewelddadige ideeën.

● Criminele organisaties

België heeft een centrale geografische ligging met talrijke logistieke knooppunten, zoals zee- en luchthavens. Het grenst aan sterk economisch ontwikkelde regio's en speelt vaak een rol als doorvoerland voor lucht-, weg- en spoorverkeer, evenals via zijn zeehavens en maritieme toegangswegen. Dit zijn allemaal aantrekkelijke factoren voor criminele organisaties, die ook profiteren van de relatieve welvaart van ons land.

De meeste belangrijke criminele organisaties die actief zijn in de drugshandel zijn ook betrokken bij smokkel (bijvoorbeeld wapens, namaak, mensen). Door corruptie en intimidatie slagen ze er in een aanzienlijke invloed uit te oefenen op bepaalde segmenten van de openbare instellingen en van de samenleving. Deze organisaties beschikken over gigantische financiële middelen en hebben internationale vertakkingen. Ze passen hun methoden voortdurend aan om hun verdienmodel in stand te houden en oefenen een schadelijke invloed uit op legale sectoren van de economie en bepaalde actoren binnen publieke overheden. Sociale en fiscale fraude maar ook corruptie tasten de legale economie en het maatschappelijk weefsel rechtstreeks aan en hebben ingrijpende sociaaleconomische gevolgen.

Naast zijn doorvoerfunctie voor de Europese markt, voornamelijk voor cocaïne uit Latijns-Amerika, is België een belangrijke producent van synthetische drugs en herbergt het zelf een belangrijke markt van gebruikers. De aanwezigheid van de drugseconomie leidt tot aanverwante misdrijven in de samenleving, zoals afrekeningen, overlast door overmatig gebruik en onveiligheid, en dit vooral in stedelijke gebieden. De druggerelateerde misdaad zet de capaciteiten van justitie, het gevangeniswezen en veiligheids- en inlichtingendiensten sterk onder druk.

Het geweld dat gepaard gaat met de activiteiten van de criminele organisaties is sterk toegenomen. Dit heeft grote gevolgen voor de samenleving omdat het angst zaait, onveiligheid creëert en het vertrouwen in de overheid ondermijnt. Daarnaast dienen we ook aandachtig te zijn voor de groeiende impact van criminele organisaties op kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld een toename van de rekrutering van minderjarigen voor het plegen van strafbare feiten.

● Evolutie van de trans-Atlantische relaties

De trans-Atlantische relaties staan onder druk. De verandering van strategische prioriteiten van de Verenigde Staten, gekenmerkt door een structurele verschuiving van hun aandacht naar het Oosten en het Indo-Pacifische gebied, zet de Europese landen aan een grotere verantwoordelijkheid op te nemen voor hun eigen conventionele verdediging. Tegelijk ontwikkelen de Verenigde Staten een meer gedifferentieerde benadering ten aanzien van Europa, met meer nadruk op bilaterale contacten. Hoewel de relatie strategisch blijft, staat het partnerschap tussen Europa en de Verenigde Staten, een van de pijlers van de internationale betrekkingen sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog, onder druk door deze nieuwe realiteit.

● Economische afhankelijkheid

De internationale economische verwevenheid heeft geleid tot kwetsbaarheden, met versnipperde bevoorradingsketens en een sterke concentratie van cruciale goederen en grondstoffen bij niet-Europese spelers. Oneerlijke concurrentie die uitgaat van mogelijkheden buiten Europa die minder strenge milieu-, sociale en mensenrechtennormen hanteren, afwijkende juridische kaders, met name op het vlak van gegevensbescherming, evenals de toenemende schaarste aan kritieke grondstoffen, versterken deze kwetsbaarheid.

Tegelijk staat de wereldeconomie door groeiend protectionisme onder druk. Handel en investeringen worden steeds vaker ingezet als geopolitiek machtsmiddel, onder meer door tarifaire en andere handelsbeperkingen. Dit vergroot het risico op verstoring van de wereldhandel, blokvorming en ondermijnt het multilaterale systeem, waardoor Europese strategische autonomie aan belang wint.

Onze hoogtechnologische expertise in strategische sectoren zoals biotechnologie, gezondheidszorg, chemie, staal, halfgeleiders, defensie en ruimtevaart vormt een aantrekkelijk doelwit voor diefstal en spionage, waardoor België bijzonder kwetsbaar is voor kennislekken en kennisonttrekking, vooral in de academische en economische sector.

België is sterk afhankelijk van een beperkt aantal clouddienstenleveranciers. Deze afhankelijkheid creëert een systeemrisico voor de betrouwbaarheid, integriteit en beschikbaarheid van gegevens, vooral bij blokkades die politiek gemotiveerd kunnen zijn. Dit raakt direct aan de economische soevereiniteit van België: het vermogen van het land om zelfstandig en veilig te functioneren in een digitale economie, zelfs wanneer externe leveranciers of geopolitieke gebeurtenissen druk uitoefenen.

● Digitalisering van de samenleving

Cyberdreigingen vormen een van de snelst groeiende veiligheidsrisico's voor België. De verregaande digitalisering van de samenleving, de afhankelijkheid van digitale infrastructuur en grensoverschrijdende datastromen vergroten de kwetsbaarheid van vitale diensten, overheden, bedrijven en burgers. In een steeds meer verbonden wereld is bescherming in cyberspace essentieel voor de continuïteit van verscheidene vitale diensten, voor onze economische concurrentiekracht en voor het publieke vertrouwen in het digitale domein.

Onze kritieke externe afhankelijkheden, zoals satellietgebaseerde diensten, zijn eveneens sterk verweven met digitale netwerken en worden vaak geleverd of beheerd door niet-Europese actoren. Een incident in de toeleverings- of beheersketen van dergelijke diensten kan indirect meerdere vitale sectoren tegelijk ontregelen.

● Spanningen binnen sociale structuren

Een combinatie van interne en externe dynamieken leidt tot toenemende polarisatie en een afkalvend vertrouwen in overheden. Dit verzwakt de maatschappelijke cohesie, tast de weerbaarheid van ons democratisch bestel aan en beperkt onze collectieve capaciteit om crisissen doeltreffend te beheersen.

Zoals reeds eerder aangegeven komen ons democratisch model en waarden, die dit model ondersteunen, steeds meer onder druk te staan door wijdverspreide desinformatie, onder meer via sociale netwerken. De toegenomen angst verbonden met wel degelijk aanwezige bezorgdheden (gezondheid, klimaat, sociaal isolement), versterkt en vervormd door sociale netwerken, soms gestuurd vanuit het buitenland, biedt geen houvast en bevordert manipulatie. Op dit vlak vormt de mentale gezondheid, onder meer van jongeren, een belangrijke uitdaging.

Evenzeer staat de samenleving ook onder druk op het vlak van migratie- en grensbeheer. Reguliere migratie draagt bij tot de stabiliteit en de welvaart van ons land, maar de irreguliere migratie werkt in op onze sociale cohesie en verzwakt ons samenlevingsmodel. Zoals elk meerdimensionaal fenomeen brengt migratie risico's met zich mee: migranten worden regelmatig het slachtoffer van criminele netwerken die ongecontroleerde irreguliere migratie omzetten in een economisch model. Bepaalde migratiestromen worden overigens gestuurd door staten als Rusland om de druk op de buitengrenzen van de EU te verhogen en interne spanningen uit te lichten, waarbij bijkomende risico's worden gecreëerd voor de binnenlandse veiligheid, de cohesie, evenals voor de stabiliteit van ons land.

● Opkomende en disruptieve technologische evoluties

Bepaalde technologische ontwikkelingen evolueren zo snel dat de draagwijdte en de impact ervan, ook op andere dreigingen, niet altijd meteen correct kunnen worden ingeschat. Zo kunnen ze ook potentieel tot risico's leiden. Het zijn niet de technologische ontwikkelingen op zich, maar wel onbedoelde gevolgen en mogelijk misbruik die risico's met zich meebrengen.

Technologieën zoals kunstmatige intelligentie, blockchain, cryptovaluta's en kwantumcomputers maken een snelle opmars. Ze leiden echter ook tot onzekerheden op het gebied van veiligheid, ethiek, milieu en maatschappelijke impact. Het gebruik van cryptovaluta door de criminele organisaties is een wijdverspreid en goed gedocumenteerd fenomeen, evenals het gebruik ervan in mindere mate door terroristische groeperingen.

Artificiële intelligentie (AI) heeft haar intrede gedaan in vrijwel alle geautomatiseerde processen. De volledige impact van deze technologieën is nog niet volledig te overzien, maar de potentiële gevolgen ervan voor de veiligheid en defensie zijn aanzienlijk. Kwantumtechnologie maakt grote vorderingen en heeft het potentieel om in een volgend maturiteitsniveau zelfs de meest geavanceerde encryptiesleutels te kunnen kraken.

De integratie van kwantumcomputers en AI kan de weg vrijmaken voor bijzonder krachtige algoritmen, die een aanzienlijke versnelling betekenen voor de verwerking van grote hoeveelheden complexe gegevens. Deze technologieën kunnen daarnaast ook als wapen ingezet worden om de soevereiniteit van andere staten te ondermijnen, met name in cyberspace.

Daarnaast nemen onbemande tuigen (drones) in militaire, civiele en commerciële toepassingen snel toe. De snelle beschikbaarheid en veelzijdigheid ervan maken ze potentieel krachtig voor surveillance, logistiek, precisieaanvallen of sabotage. Dit soort technologieën kan nieuwe dreigingen introduceren voor de veiligheid van burgers, kritieke infrastructuur en militaire systemen, en illustreert hoe snel opkomende technologieën traditionele veiligheidsrisico's kunnen versterken of transformeren.

Europa staat in cruciale technologische domeinen niet langer mee aan de leiding en dreigt permanent achterop te geraken. Het beschikt echter over een sterke kennisbasis en een aanzienlijk, nog niet volledig benut potentieel in cruciale technologische domeinen. Er rijzen bijkomend nieuwe ethische vragen over de mogelijke toepassing van nieuwe technologieën en hun doeleinden.

● **Volksgesondheid risico's en natuurlijke gevaren**

België wordt steeds vaker geconfronteerd met verschillende natuurlijke risico's die worden versterkt door klimaatverandering. Deze houden verband met alle soorten extreme weersomstandigheden en biofysische processen op aarde.

Op nationaal niveau brengen deze risico's de economische stabiliteit en de overheidsfinanciën in gevaar, oefenen ze een toenemende druk uit op onze voedselsystemen, bedreigen ze de volksgezondheid en tasten ze de ecosystemen aan waarvan België afhankelijk is.

Ook op internationaal niveau beïnvloeden natuurlijke risico's de machtsverhoudingen, verhogen ze het risico op conflicten, versterken ze migratiebewegingen en vormen ze een belangrijke dreiging voor de voedselzekerheid en de wereldeconomie. Bijvoorbeeld de snel toegenomen interesse van grootmachten in de Arctische regio, en in het bijzonder in Groenland, illustreert deze geopolitieke impact. Er ontstaan nieuwe handelsroutes en potentiële militaire inzetgebieden, terwijl de strijd om toegang tot strategische grondstoffen de agenda van grootmachten meebepaalt.

De Europese Unie en België zijn in dit geheel bijzonder kwetsbaar door hun zeer open en wereldwijd geïntegreerde economieën en hun afhankelijkheid van strategische grondstoffen en energie. Tegelijkertijd hebben wij ons als Unie voorgenomen om een nooit eerder geziene transitie naar duurzame energie en koolstofneutraliteit te realiseren. Deze transitie brengt bijkomende uitdagingen met zich mee, vergroot het belang van strategische grondstoffen en biedt tegelijk een unieke kans om de Europese afhankelijkheid van monopolies af te bouwen.

Het is juist deze koppeling van natuurlijke en ecologische druk met sociale en economische systemen die de volksgezondheid en maatschappelijke veerkracht raakt. Grootschalige gezondheidsgebeurtenissen, zoals de opkomst en snelle verspreiding van nieuwe infectieziekten, kunnen leiden tot ernstige ontwrichtingen met verstrekende gevolgen voor het menselijk welzijn, de maatschappelijke stabiliteit en de economische activiteit. Dergelijke crises leggen zware druk op het gezondheidszorgstelsel en kunnen de continuïteit van essentiële diensten ondermijnen, bijvoorbeeld door verhoogde zorgnoden of verstoringen in kritieke toeleveringsketens, met name voor geneesmiddelen en medische hulpmiddelen. Ze hebben bovendien indirecte effecten op voedselzekerheid, milieu en internationale handel. Ook CBRNe¹-dreigingen vormen een ernstig risico voor de volksgezondheid, variërend van ongevallen tot opzettelijke (en hybride) aanvallen op ons grondgebied, die een enorme impact kunnen hebben op onze medische respons en capaciteit.

Ten slotte kunnen structurele gezondheidsontwikkelingen bestaande dreigingen versterken en fungeren als katalysator voor bredere maatschappelijke en economische ontwrichting. Op die manier ontstaat een directe link tussen natuurlijke risico's, milieu- en klimaatverstoringen en de gezondheid en veerkracht van de samenleving, wat benadrukt hoe geïntegreerd deze uitdagingen in de nationale veiligheidsstrategie moeten worden benaderd.

1 Chemisch, Biologisch, Radiologisch, Nuclearair en explosief.

Strategische krachtlijnen

Beleidsoriëntaties

Deze beleidsoriëntaties zijn het “*whole of government*” antwoord op de instabiele strategische omgeving zoals die geschetst werd in de vorige hoofdstukken. “*whole of government*” is een algemene aanpak die alle overheden van dit land mee aan tafel zet in het kader van onze nationale veiligheid. De kernprincipes van onze nationale aanpak omvatten respect voor ieders bevoegdheden en expertise, betrokkenheid van concept tot beslissing, hechte thematische samenwerking en informatie-uitwisseling. Ze geven richting aan een collectieve en geïntegreerde inspanning van alle relevante actoren, in het kader van een “*whole of society*”-benadering: samen, binnen eenieders domein, bijdragen aan de algemene veiligheid. De collectieve verdediging van onze vitale belangen kan gebundeld worden in **drie grote assen** die elk onderverdeeld zijn in een aantal actielijnen. Ze versterken elkaar onderling en hebben zowel een interne als externe focus.

01. Onze bevolking beschermen.

Dat omvat onze kwetsbaarheden verminderen en de fundamentele elementen van onze collectieve veiligheid verdedigen. Verder versterken we onze strategische autonomie, als land, maar ook als Europese Unie.

02. Onze soevereiniteit versterken.

Dat omvat ons vermogen verhogen om ons lot in eigen handen te nemen en het zeggenschap over ons economisch, sociaal en samenlevingsmodel. We beperken kritieke afhankelijkheden op economisch, industrieel, veiligheids- en technologisch vlak, evenals in de bevoorrading van essentiële goederen, waaronder gezondheidsproducten en farmaceutische middelen. Tegelijk pakken we onze kwetsbaarheden voor buitenlandse inmenging, spionage en desinformatie aan.

03. Onze weerbaarheid vergroten.

Dat omvat ons vermogen verbeteren om de gevolgen van een grote crisis het hoofd te bieden, ongeacht de aard of oorzaak ervan. Daartoe garanderen we essentiële diensten en zorgen we ook voor een goede werking van de overheden en de samenhang van onze samenleving. Weerbaarheid bestaat uit een geheel van maatregelen, gaande van preventie en noodplanning, over redundante systemen en adaptatiemechanismen, tot interventiecapaciteiten, crisisbeheer en herstel. Ze vereist naast een doeltreffend overheidsoptreden ook een versterking van de maatschappelijke paraatheid. In dat kader maken ook klimaatverandering en duurzame ontwikkeling integraal deel uit van onze weerbaarheidsaanpak, aangezien die rechtstreeks invloed hebben op de stabiliteit van onze leefomgeving.

● **Het land en zijn burgers verdedigen tegen conventionele, niet-conventionele en hybride dreigingen**

De hoeksteen voor onze collectieve verdediging blijft de NAVO. We erkennen de noodzaak om doeltreffend bij te dragen aan de collectieve afschrikking, enerzijds met oog op de bescherming van ons eigen grondgebied en onze samenleving en anderzijds om onze bondgenoten solidair bij te staan. Daarbij is de uitbouw van een sterke Belgische capaciteit en Europese pijler binnen de NAVO essentieel.

Het kan niet langer uitgesloten worden dat België genoodzaakt zal zijn strijdkrachten buiten het nationale grondgebied in te zetten om een bondgenoot bij te staan. Daarnaast dienen we ook klaar te staan om bondgenoten te ondersteunen die ons land nodig hebben in transit van of naar een operationele zone binnen het NAVO-grondgebied.

We herwerken diepgaand en structureel onze strijdkrachten. We werken kritieke capaciteitstekorten weg, bouwen strategische munitievoorraden op en versterken de personeelsbestanden en hun inzetbaarheid, ook van de reservisten, en bouwen een territoriale reserve op. De invoering van een vrijwillig militair dienstjaar vormt hierbij een belangrijke stap om de personele basis te versterken en de maatschappelijke verankering van Defensie te verdiepen.

Zolang kernwapens bestaan, blijft een geloofwaardige nucleaire afschrikking een essentieel onderdeel van de collectieve veiligheid van de NAVO en van Europa. België zal hierin zijn verantwoordelijkheid blijven opnemen. In dat kader draagt de afschrikking ook bij tot de veiligheid en stabiliteit van het Europese continent en vormt ze een onderdeel van de bredere Europese veiligheidsarchitectuur. Deze afschrikking heeft echter ook tot doel de vrede te bewaren en agressie te voorkomen: België zal zijn verantwoordelijkheid ook consequent aanvullen met een actieve inzet voor wapenbeheersing, non-proliferatie en ontwapening.

De bescherming van onze burgers houdt eveneens consulaire noodhulp aan Belgische staatsburgers in. Voor de ongeveer 500.000 Belgen die buiten de nationale grenzen wonen, evenals voor degenen die tijdens hun verblijf in het buitenland in moeilijkheden komen, moet ons diplomatieke netwerk ondersteuning kunnen bieden. Tegelijk blijft het belangrijk dat onze staatsburgers zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden wanneer ze naar het buitenland reizen.

De toename van het aantal crisissituaties en evacuaties uit risicogebieden of conflictgebieden benadrukt het belang van een flexibel diplomatiek en consulair netwerk. We blijven een gecoördineerde aanpak ontwikkelen tussen de federale overheid en de deelstaten, en we zorgen voor goede coördinatie met Defensie en Buitenlandse Zaken, met aandacht voor zowel de evacuatie zelf als de daaropvolgende opvang en begeleiding van geëvacueerden.

● **De strategische autonomie van de EU versterken**

We ijveren voor een versterking van de open strategische autonomie van de Europese Unie: het vermogen om zelfstandig te beslissen en te handelen ter bescherming van haar veiligheid, belangen en waarden, in complementariteit met internationale partners. Deze autonomie waarborgen betekent niet dat Europa zich moet isoleren, maar dat het in staat moet zijn strategische keuzes te maken die steunen op zijn eigen capaciteiten en op solide infrastructuren.

Diversificatie en risicobeperking van toeleveringsketens, alsook het veiligstellen van de bevoorrading in strategische sectoren zoals energie, gezondheid, kritieke grondstoffen, defensie en essentiële goederen, vormen hiervan de bouwstenen

Digitale soevereiniteit vormt vandaag de dag een essentiële voorwaarde voor onze veiligheid. De lidstaten kunnen alleen afdoende beschermd worden tegen buitenlandse inmenging en strategische afhankelijkheid indien ze de controle behouden over hun digitale infrastructuur, hun gegevenssystemen en hun kritieke technologie. Het behoud en de verdieping van de interne markt, onder meer voor kapitaal, energie en inzake defensie, vormen dan ook een strategische doelstelling voor ons land.

Het uitbreidingsproces tot de EU vormt een belangrijk instrument om vrede, veiligheid en welvaart op het Europese continent te versterken. Dit proces blijft gebaseerd op verdienste, waarbij alle kandidaat-lidstaten moeten voldoen aan de toetredingscriteria. De bestaande Europese verdragen en onderliggende principes blijven daarbij het referentiekader. Uitbreiding is en blijft daarnaast een geopolitiek instrument. We erkennen dat ze in de huidige context uitdrukkelijk een geopolitieke dimensie heeft en kan hebben. We moeten vermijden dat de veilige en stabiele ruimte die de EU biedt, buiten bereik raakt voor landen die binnen het bredere Europese project passen. Daarom moeten we bereid zijn pragmatisch en tijdig te handelen, zonder

onze fundamentele principes te verloochenen. Dit kan via tussenoplossingen die de kern van het rechtskader niet aantasten, maar wel een geloofwaardig perspectief bieden. Bij toekomstige toetredingen moet tevens rekening worden gehouden met de capaciteit om nieuwe lidstaten effectief op te nemen en te integreren. De EU dient zich hier tijdig en structureel op voor te bereiden. We moeten dus werken aan een besluitvormingsproces dat efficiënt en werkbaar is, verlamming voorkomt en tegelijkertijd de belangen van alle lidstaten beschermt. Een herziening van de bestuurlijke architectuur van de EU en verdere functionele integratie maken dan ook integraal deel uit van onze toekomststrategie voor de EU.

Naast de samenwerking binnen de Europese Unie en haar lidstaten zal België ook overwegen om vormen van samenwerking te ontwikkelen met andere Europese staten die geen lid zijn van de EU, maar waarmee het gemeenschappelijke belangen deelt, met name op het vlak van veiligheid en economie, evenals een geografische nabijheid, bijvoorbeeld in de Noordzeeregio. De Benelux is goed geplaatst om als voortrekker op te treden bij de ontwikkeling van nieuwe beleidsinitiatieven in de context van de EU, inclusief op het vlak van veiligheid, bijvoorbeeld inzake militaire mobiliteit.

● **Het internationaal recht, de multilaterale orde en internationale samenwerking verdedigen**

Het multilateralisme speelt een bepalende rol in het Belgisch buitenlands beleid. België blijft zich inzetten voor het behoud, de versterking en waar nodig de hervorming van het internationale rechtskader.

Onze veiligheid en welvaart hangen af van de verdediging van het internationale normensysteem dat het gedrag van internationale actoren reguleert. De strijd tegen straffeloosheid is daarbij een prioriteit, onder meer via blijvende steun aan internationale rechtbanken zoals het Internationaal Strafhof en het Internationaal Gerechtshof. Binnen de Raad van de Europese Unie zal België blijven pleiten voor een duidelijk Europees standpunt dat enerzijds maatregelen afwijst die de werking van het Internationaal Strafhof ondermijnen, alsook de samenwerking van private actoren met het Hof ondersteunt. We pleiten ook voor een verdere versterking van het juridisch kader van het Statuut van Rome en moedigen staten aan de amendementen ook te ratificeren. We steunen bovendien een constructieve dialoog over de verdere ontwikkeling van de bevoegdheden van het Hof inzake agressiemisdrijven en we staan open voor het onderzoek van andere amendementen.

België is voorstander van de uitwerking van een conventie over de preventie en de vervolging van misdaden tegen de mensheid gelet op het belang dat het hecht aan de strijd tegen de straffeloosheid van ernstige internationale misdaden. We blijven ons eveneens inzetten voor het internationaal humanitair recht en voor internationale ontwapeningsinstrumenten, waaronder het Verdrag van Ottawa en het Verdrag inzake clustermunities.

België blijft de principes van democratie, mensenrechten, goed bestuur en duurzame ontwikkeling actief uitdragen, als tegenwicht tegen een internationale orde gebaseerd op het recht van de sterkste. Tegelijkertijd beschermen we deze belangen op een pragmatische en realistische wijze, door prioriteiten te bepalen, samen te werken met partners en maatregelen proportioneel en haalbaar toe te passen.

We geven onze ontwikkelingssamenwerking vorm via wederzijds voordelige partnerschappen. Dit op een principiële, maar pragmatische wijze met aandacht voor onze veiligheid en belangen, inclusief onze prioriteiten inzake mondiale publieke goederen. Bijzondere aandacht gaat naar fragiele en conflictgevoelige contexten, waar humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesinitiatieven beter worden afgestemd. Deze geïntegreerde aanpak versterkt de mondiale stabiliteit en veiligheid en helpt transnationale risico's zoals instabiliteit, verstoringen van toeleveringsketens, migratiestromen, extremisme en internationale criminaliteit te beperken.

● **Klimaat- en milieu-uitdagingen aanpakken**

In België vereist de nauwe verwevenheid van klimaat- en milieubevoegdheden tussen het federale niveau en de deelstaten een harmonisatie met als doel een coherent, doeltreffend en efficiënt veiligheidsbeleid te voeren.

De Belgische overheden investeren in nul-emissie-energie, duurzame infrastructuur en innovatie, op basis van een energiestrategie die veiligheid, duurzaamheid en strategische autonomie combineert. Het doel is de creatie van een klimaatneutrale en veerkrachtige context die bestand is tegen extreme weersomstandigheden en klimaatverandering, gezien deze essentiële hulpbronnen, gezondheid, vitale infrastructuur en sociaaleconomische stabiliteit onder druk zetten.

Daarom blijft België inzetten op risicobeoordelingen op basis van klimaatscenario's, als gemeenschappelijke basis voor ruimtelijke ordening, noodplanning, rampenrespons en aanpassingsbeleid, in lijn met het Europese kader voor klimaatbestendigheid. Op deelstatelijk niveau worden adaptatiestrategieën ontwikkeld volgens een geïntegreerde en sectoroverschrijvende benadering.

02 Onze soevereiniteit versterken

● Onze economische veiligheid versterken

Het versterken van onze economische veiligheid vergt een samenhangende aanpak, die het verankeren van bestaande belangen combineert met gerichte diversificatie, het verminderen van kritieke afhankelijkheden en het uitbouwen van duurzame strategische partnerschappen.

België verhoogt de weerbaarheid van zijn toeleveringsketens door leveranciers, markten en grondstoffen te diversifiëren en te investeren in innovatie en eigen capaciteit. Daarbij is de bescherming van kritieke infrastructuur, fysiek, digitaal en financieel, essentieel, evenals het vrijwaren van technologie, het voorkomen van kennislekken en het tegengaan van economische dwang.

In nauwe samenwerking met andere EU-lidstaten voert België de Europese strategie voor economische veiligheid uit (*promote, partner, protect*). Defensieve maatregelen ter bescherming van infrastructuur, technologie en bevoorrading, met bijzondere aandacht voor energie, voedsel en gezondheidsproducten, worden gecombineerd met offensieve acties via internationale partnerschappen en marktdiversificatie.

Om coherent te reageren op deze uitdagingen, stemmen de federale overheid en de deelstaten hun maatregelen af en versterken ze de coördinatie tussen economische- en veiligheidsactoren. Dit houdt een oplijsting in van de reeds bestaande maatregelen en de eventuele leemten ervan, waarbij ook rekening gehouden wordt met andere lopende strategieën. Aan dit beleid zal een opvolgingsmechanisme worden gekoppeld om te kunnen reageren op externe bedreigingen en risico's die onze welvaart in gevaar zouden kunnen brengen. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke rol van kmo's, die gerichte ondersteuning vereisen inzake crisisvoorbereiding en -beheer.

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan prioritaire domeinen zoals kritieke infrastructuur, sleuteltechnologieën, grondstoffen, energie en digitale weerbaarheid. Dit steunt op Europese samenwerking en instrumenten zoals screening van buitenlandse investeringen, export- en kenniscontroles, industrie- en staatssteunbeleid en crisismechanismen voor toeleveringsketens. Dit past in het kader van een open strategische autonomie: economische weerbaarheid versterken zonder protectionisme, met een sterke publiek-private samenwerking en proportionele maatregelen.

● Onze technologische afhankelijkheid verminderen en onze competitiviteit vergroten

Waar economische veiligheid het bredere kader vormt voor de bescherming van het economisch functioneren van ons land, zijn het verminderen van technologische afhankelijkheden en het versterken van het innovatie- en concurrentievermogen cruciale hefboomen voor onze strategische autonomie.

We verminderen onze technologische en digitale afhankelijkheid door onze belangrijkste kwetsbaarheden te analyseren en nationale of Europese alternatieven aan te wenden waar mogelijk. We beschermen innovatie via een interfederaal coördinatie inzake kennisveiligheid en versterkte controle op economische en wetenschappelijke spionage.

De samenwerking tussen onderzoeks- en innovatie-actoren en de inlichtingendiensten wordt verstrekt en buitenlandse investeringen worden doeltreffend gescreend. Tegelijk investeren we verder in onderzoek en ontwikkeling en bouwen we productiecapaciteit uit voor producten en diensten met een hoge strategische toegevoegde waarde.

De Europese Unie blijft essentieel voor onze welvaart en ons concurrentievermogen. Daarom ondersteunen we enerzijds een verdere integratie van de interne markt, alsook het verminderen van strategische afhankelijkheden, onder meer via diversificatie van toeleveringsketens en de energietransitie. België neemt, ook in een Benelux verband, een sturende rol op om het concurrentievermogen van onze bedrijven te verhogen.

In een onzekere mondiale context blijft een op regels gebaseerde internationale handel bijdragen aan duurzame ontwikkeling en welvaart. We zetten ons daarom in voor een hervormde Wereldhandelsorganisatie (WTO) en het ondersteunen van Europese handelsbeschermingsinstrumenten waar nodig. Daarenboven wordt gelijktijdig ingezet op de diversificatie van handelspartnerschappen en de handelsagenda van de Europese Commissie.

● Onze industriële en technologische defensiebasis versterken

We moeten onze industriële en technologische defensiebasis ontwikkelen via mobilisatie van nationale militaire uitgaven alsook via een resultaatgerichte aanpak ten aanzien van Europese en trans-Atlantische ontwikkelingsprogramma's.

België profileert zich als een betrouwbare en innovatieve partner in de transformatie van de Europese defensie, dankzij de ontwikkeling van zijn industrie. Onze productiecapaciteiten zullen eveneens worden versterkt, zodat we snel essentieel militair materieel, zoals munitie of reserveonderdelen, op volgehouden wijze en in massa kunnen vervaardigen teneinde in geval van een crisis zo weinig mogelijk afhankelijk te zijn van externe leveranciers.

De federale overheid en de deelstaten ondersteunen samen ons industrieel defensiebeleid en onze innovatiecapaciteit via een structurele samenwerking. We steunen actief de samenwerking tussen ons diplomatiek netwerk, de industrie, de academische wereld en de innovatie-actoren. We promoten de belangen van de nationale defensie-industrie in het buitenland door middel van een coherente aanpak.

● **Strijden tegen desinformatie**

België versterkt de bescherming van zijn democratische processen tegen desinformatie en buitenlandse informatiemaniplatie. Deze fenomenen kunnen verkiezingen beïnvloeden, het vertrouwen in instellingen en media ondermijnen en polarisatie en maatschappelijke onrust versterken.

Daartoe wordt de detectie en opvolging van vijandige informatiecampagnes versterkt via structurele monitoring en gecoördineerde analyse tussen de bevoegde diensten. Bij vastgestelde campagnes worden tijdig waarschuwingen en tegenmaatregelen voorbereid, aangevuld met gerichte strategische communicatie naar burgers en betrokken sectoren.

België ontwikkelt bovendien een specifiek kader voor de aanpak van buitenlandse inmenging in de informatiesfeer, met bijzondere aandacht voor verkiezingsperiodes en crisissituaties. De samenwerking met technologiebedrijven, media en Europese partners wordt hierbij structureel georganiseerd.

Daarnaast wordt ingezet op maatschappelijke weerbaarheid via sensibilisering en mediageletterdheid, opdat burgers manipulatieve informatie beter kunnen herkennen.

● **Buitenlandse inmenging en spionage tegengaan**

We maken werk van een strategie voor de bestrijding van buitenlandse inmenging, met de nadruk op informatie-operaties, psychologische operaties en spionage. Deze strategie omvat samenwerking tussen de verschillende overheden en met de economische en academische wereld, evenals met onze bevolking.

We versterken onze nationale capaciteit om inmengings- en spionageactiviteiten in ons land af te schrikken en te dwarsbomen. Dit beogen we door de uitvoering van de hervormingen van het Strafwetboek van 2024, die onder meer het meewerken aan de inmenging van een buitenlandse macht in het Belgische besluitvormingsproces strafbaar maken. Daartoe versterken we de samenwerking tussen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

We ontwikkelen een gemeenschappelijk kader voor kennisveiligheid, met als doel de ongewenste overdracht van gevoelige kennis en technologie te voorkomen, buitenlandse inmenging in onderwijs en onderzoek tegen te gaan en misbruik van gegevens en onderzoeksresultaten te vermijden. Daarenboven dienen waarden zoals academische vrijheid, openheid en wetenschappelijke integriteit hierbij behouden te blijven. We spelen in op de noden van de actoren binnen het Belgische onderzoeks- en innovatiesysteem met een reeks tools en diensten die complementair zijn aan de bestaande instrumenten voor exportcontrole en buitenlandse investeringen.

We zetten onze internationale partnerschappen op dit gebied voort en zorgen ervoor dat we een geloofwaardige partner blijven, onder meer op vlak van de uitwisseling van gevoelige en geclassificeerde informatie. We sensibiliseren de meest betrokken diensten voor de risico's en ontwikkelen hulpmiddelen ter ondersteuning van een versterkte veiligheidscultuur binnen de overheidsorganisaties.

03 Onze weerbaarheid vergroten

● Democratie en de rechtsstaat beschermen

België verdedigt consequent de Europese waarden van democratie en rechtsstaat. Transparante communicatie over beleidskeuzes en het maatschappelijk doel ervan vormt daarbij een essentieel onderdeel van het democratisch functioneren en van het vertrouwen van burgers in de instellingen.

Het vertrouwen in de rechtsstaat wordt verder ondersteund door een toegankelijke en geloofwaardige werking van justitie. Wanneer dit vertrouwen afneemt, komt ook de sociale cohesie onder druk te staan.

Iedereen die in ons land verblijft moet zich veilig en beschermd kunnen voelen. Daarom zullen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ook sterker optreden tegen transnationale repressie gericht tegen personen op Belgisch grondgebied, en waken ze over de bescherming van de democratische ruimte en fundamentele vrijheden.

● Georganiseerde misdaad bestrijden

De strijd tegen de internationale criminele economie en de daaraan verbonden criminele organisaties, vormt een prioriteit en zal derhalve worden opgevoerd. Deze dreiging vergt een multidisciplinaire aanpak, met nauwe samenwerking tussen alle bestuursniveaus en veiligheidspartners. Dit veronderstelt een gedeeld en actueel nationaal beeld van de belangrijkste criminele fenomenen en de onderlinge samenhang ervan. Een effectieve aanpak vereist dat alle partners relevante gegevens kunnen delen binnen een duidelijk juridisch en beleidsmatig kader. Datakoppeling over departementen en bestuursniveaus heen is daarbij een strategische noodzaak om de overheid proactiever te laten optreden.

Omdat criminele organisaties volgens een geglobaliseerd model opereren, moet elke schakel van hun activiteiten worden geïsoleerd. Dat betekent dat niet alleen politieel en gerechtelijk moet worden opgetreden tegen trafiek (zoals drugs-, wapen- of mensenhandel) en andere illegale activiteiten (oplichting, afpersing, namaak, computerfraude), maar ook dat de beveiliging moet worden versterkt aan de land-, lucht- en zee- grenzen van het land, gezien die belangrijke toegangspunten vormen voor de doorvoer van illegale goederen. België versterkt de veiligheid in logistieke hubs door per strategische poort een multidisciplinair veiligheidsplan te ontwikkelen. Voor de zeehavens neemt België internationaal het voortouw om de toepassing van de Internationale Code voor de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten (ISPS-code) aan te passen en het toepassingsgebied expliciet uit te breiden naar georganiseerde misdaad. Daarnaast wordt de aanpak in onze grote steden planmatig versterkt en wordt ingezet op een geïntegreerde ketenaanpak.

België viseert de kern van georganiseerde misdaad door het criminele verdienmodel te kraken: criminele winsten worden opgespoord, gevolgd, geblokkeerd, in beslag genomen en waar mogelijk herbestemd. Daartoe wordt de samenwerking tussen de verschillende autoriteiten die actief zijn in de strijd tegen fiscale en financiële fraude versterkt, met het oog op betere identificatie en recuperatie van criminele vermogens. In dit verband vormen de oprichting van een financiële en fiscale opsporingsdienst en een specifieke financiële sectie bij het federale parket, alsook de opschaling van de (gespecialiseerde) politieel onderzoeksoverdracht, belangrijke instrumenten om de doeltreffendheid van deze strijd te verhogen.

In deze context vormt internationale politieel en gerechtelijke samenwerking een fundamentele pijler van onze collectieve veiligheid. Ze versterkt de aanpak van transnationale dreigingen door een efficiënte informatie-uitwisseling mogelijk te maken, de uitvoering van gerechtelijke beslissingen over de grenzen heen te bevorderen en wederzijdse rechtshulp te ondersteunen, onder meer inzake uitlevering en internationale rogatoire commissies. Via bilaterale en multilaterale partnerschappen kunnen de bevoegde autoriteiten hun acties beter coördineren tegen georganiseerde misdaad, cybercriminaliteit en terrorisme, en op die manier een samenhangende en doeltreffende respons bieden op mondiale uitdagingen.

● Terrorisme en gewelddadig extremisme bestrijden

We blijven inzetten op het gecoördineerde beleid inzake contraterrore en de bestrijding van gewelddadig extremisme, gebaseerd op een voortdurende evaluatie van de dreiging. We hebben daarbij zowel oog voor exogene als endogene dreigingen, en zowel voor confessionele als voor ideologische extremisten met een focus op de online dimensie.

De strijd tegen radicalisering, religieuze vervolging en extremisme blijft een prioriteit. We blijven de heropleving van gewapende en terroristische groeperingen bestrijden, evenals hun terroristische discours, met impact op ons grondgebied of onze nationale belangen. We versterken de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding tussen onze partners.

De federale overheid versterkt niet alleen de samenwerking en de informatie-uitwisseling met de deelstaten, maar ook tussen de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van terrorisme, asiel en migratie op Europees niveau, onder meer door de verdere uitrol van de analyse van passagiers- en reisgegevens en van een Europees informatienetwerk. We zullen ons eveneens concentreren op de bestrijding van terroristische en extremistische online inhoud. Specifieke aandacht zal daarbij ook uitgaan naar (de bescherming van) jongeren, die de laatste jaren buitenproportioneel vaak aanwezig zijn in dreigingsdossiers.

● **Onze crisisvoorbereiding versterken en essentiële diensten waarborgen**

Ons land bereidt zich gestructureerd voor op grootschalige crisissen via preventie- en noodplannen en hulp- en interventiecapaciteiten, op basis van regelmatige risicoanalyses en multidisciplinaire samenwerking op alle bestuursniveaus in mono- en multidisciplinair verband. Het crisisbeheer, het bijbehorende wettelijk kader en de ondersteunings- en communicatiemiddelen worden verder versterkt in lijn met de aanbevelingen van het Niinistö-rapport, met aandacht voor een geïntegreerde en complementaire civiel-militaire samenwerking en in overleg met alle betrokken actoren op lokaal, provinciaal, deelstatelijk en federaal niveau.

De continuïteit van essentiële diensten vormt hierbij een prioriteit. Daarom wordt ingezet op de weerbaarheid van kritieke entiteiten en vitale functies, zodat ten eerste verstoringen kunnen worden opgevangen zonder onmiddellijk in nationale crisismodus te moeten gaan en ten tweede het herstelvermogen na crisissen wordt vergroot. Overheden, bedrijven en burgers dragen hierin een gedeelde verantwoordelijkheid, in samenhang met initiatieven binnen de EU en de NAVO.

België werkt tevens aan juridische en operationele kaders voor situaties die een grootschalige militaire aanwezigheid op het grondgebied vereisen. In ernstige crisissen kan ook een brede maatschappelijke mobilisatie nodig zijn. Daarom worden risico-educatie en sensibilisering versterkt en wordt het nationale weerbaarheidsplan met alle overheden uitgerold.

Daarnaast wordt de voorbereiding op gezondheids crisissen versterkt, onder meer via Europese en internationale samenwerking rond gegevensuitwisseling, onderzoek en de beschikbaarheid van kritieke medicijnen en medische hulpmiddelen. De toegenomen CBRNe-dreigingen vergen ook een adequate civiel-militaire medische paraatheid, respons en capaciteit. Op deze manier dragen we bij aan de mondiale gezondheidsveiligheid en beperken we de risico's bij ons.

Tot slot wordt ingezet op de bescherming en veerkracht van ruimtesystemen en de vitale diensten die ervan afhangen, onder meer via een interfederale aanpak die de samenwerking tussen actoren structureel organiseert.

● **Onze cyberveiligheid waarborgen**

De preventie van cyberaanvallen, maar ook het vermogen om er weerstand tegen te bieden, vormt een cruciale uitdaging voor de welvaart van onze burgers en bedrijven, het functioneren van de samenleving en de continuïteit van de essentiële diensten.

Het is noodzakelijk te beschikken over een beleid op nationaal niveau, met een duidelijke afbakening van de verantwoordelijkheden, alsook een blijvende internationale samenwerking, in eerste instantie binnen de EU en NAVO, om informatie en preventieve waarschuwingen te delen en aanvallen gecoördineerd af te weren.

De Belgische aanpak inzake de veiligheid van de cyberspace steunt op vier actiedomeinen: cyberbeveiliging (bescherming van burgers, bedrijven, overheidsdiensten en vitale organisaties), cyberwetshandhaving, cyberdefensie en cyberdiplomatie. Voor elk van deze domeinen zal een specifieke strategie worden uitgewerkt.

Een nieuw "cybernoodplan" moet helpen om coherent te kunnen reageren op cyberdreigingen. Daarnaast moeten de bevolking en de bedrijfswereld verder worden gesensibiliseerd omtrent cyberbeveiliging en bedrijfscontinuïteit bij mogelijke uitval van systemen, terwijl we blijven investeren in publiek-private partnerschappen om cyberaanvallen te bestrijden.

Onze cyberbeveiligingscapaciteiten kunnen ook worden versterkt door de ontwikkeling van beschermingsmiddelen die gebruik maken van kwantumcryptografie, detectiemechanismen die worden aangestuurd door AI of de uitbouw van een soevereine cloud.

In het geval van aanvallen door een statelijke actor maakt België, in het kader van zijn nationale cyberveiligheidsstrategie, de herkomst van de aanval publiek bekend wanneer de juridische, technische en politieke voorwaarden daarvoor vervuld zijn.

Implementatie en opvolging

Deze Nationale Veiligheidsstrategie zet de lijnen uit voor het beleid van de Belgische autoriteiten en dient als referentiekader voor een gecoördineerd optreden.

De ministers van de Nationale Veiligheidsraad, uitgebreid met de ministers-presidenten van de gemeenschappen en de gewesten om de noodzaak van een *“whole of government”*-benadering volledig te weer spiegelen, staan in voor de aansturing en de transversale coherentie van de strategie.

De beleidsoriëntaties worden geconcretiseerd in plannen en strategieën. In een eerste fase worden de bestaande plannen en strategieën geïnventariseerd en gestructureerd volgens de hierboven vermelde strategische krachtlijnen. De plannen en strategieën van de deelstaten die hieraan bijdragen, worden geïntegreerd. Een structurele betrokkenheid van alle overheden, evenals een goede informatie-uitwisseling, zijn daarbij essentieel.

In een tweede fase neemt de Nationale Veiligheidsraad in de hierboven vermelde samenstelling kennis van dit overzicht en bepaalt hij de prioriteiten voor het uitwerken van de beleidsinstrumenten die nodig zijn om de hiervoor vermelde beleidsoriëntaties concreet te maken. De nieuwe instrumenten moeten, waar mogelijk, indicatoren en evaluatiemechanismen bevatten. Dit alles moet gebeuren met respect voor ieders bevoegdheden en voor de regels inzake bevoegdheidsverdeling tussen het federale niveau en de deelstaten. In deze fase ligt de nadruk enerzijds op de rationalisering van het brede scala aan strategieën en plannen en anderzijds op het verbeteren van de samenhang tussen de bestaande instrumenten.

In een derde fase, zodra de plannen zijn goedgekeurd, zal de opvolging van de uitvoering van de strategieën het voorwerp uitmaken van een periodieke evaluatie op basis van de meetbare indicatoren die voor elke strategie zijn vastgesteld.

Om deze doelstellingen te realiseren zullen het Coördinatiecomité voor Inlichting en Veiligheid (CCIV) en het Strategisch Comité voor Inlichting en Veiligheid (SCIV) worden ondersteund door een permanente cel binnen de Kanselarij. Onder leiding van de voorzitter van het CCIV en in coördinatie met de voorzitter van het SCIV zal deze cel tot taak hebben actief synergiën te identificeren tussen bestaande strategische plannen, de uitwerking van deelstrategieën te ondersteunen en de uitvoering ervan op te volgen. Dit zal gebeuren met respect voor de regels inzake bevoegdheidsverdeling tussen het federale niveau en de deelstaten.

Deze Nationale Veiligheidsstrategie dient als kompas voor het veiligheidsbeleid; het is dan ook aangewezen regelmatig na te gaan of de vastgelegde koers nog steeds relevant is. Elke fundamentele wijziging in de veiligheidsomgeving moet aanleiding geven tot een bijsturing van de beleidsoriëntaties. In elk geval dient bij het begin van elke legislatuur te worden nagegaan of het voorgenomen beleid coherent blijft met de politieke keuzes die in deze strategie zijn vastgelegd.

Tot slot vormt de strategie ook een essentiële pijler voor de ontwikkeling van een echte veiligheidscultuur binnen de gehele samenleving. De noodzakelijke versterking van die cultuur wordt ondersteund door doelgericht uitgewerkte communicatiecampagnes. In sectoren die bijzonder kwetsbaar zijn voor risico's van spionage of inmenging worden gerichte sensibiliseringsacties op maat uitgerold.

Fotocredits

p. 06 | © BelgaImage NICOLAS MAETERLINCK
p. 17 | © BelgaImage NICOLAS MAETERLINCK

Wettelijk depot

D/2026/9737/3

Verantwoordelijke uitgever | Philippe Van Gyseghem, voorzitter van het Strategisch Comité Inlichtingen en Veiligheid,
Weistraat 16, 1000 Brussel

